

OSLO BYFOGDEMBETE

KJENNELSE

Avsagt: 16. september 2009 i Oslo

Sak nr.: 09-135511TVI-OBYF/1

Dommer: Dommer Helge Rivedal

Saken gjelder: Midlertidig forføyning

ITV Studios Limited
ITV Global Entertainment Limited
Silverback AB
Viasat Broadcasting UK Ltd

Advokat Beate Brevik
Advokat Beate Brevik
Advokat Beate Brevik
Advokat Beate Brevik

mot

Tv Norge AS

Advokat Mathias Tveten og advokat
Håvard Wiken

Retten mottok 1. september 2009 fra advokat Beate Brevik på vegne av ITV Studios Limited ITV, Global Entertainment Limited, Silverback AB og Viasat Broadcasting UK Ltd begjæring om midlertidig forføyning mot TV Norge AS med påstand om at saksøkte skulle stanse kringkasting, produksjon og markedsføringen av TV-programmet ” 4 Stjerners Middag -halv åtte”.

Retten fant ikke å kunne ta stilling til begjæringen uten muntlig forhandling. Rettsmøte til behandling av begjæringen ble avholdt 3. og 4. september 2009. Her møtte for saksøkerne Trygve Rønningen, Remy Blumenfeld, Anna Carrfors Bråkenhielm og Katrine Little med advokat Beate Brevik. For saksøkte møtte Eivind Landsverk og Edvard Tveten med advokatene Mathias Tveten og Håvard Wiken. Det ble gitt parts- og vitneforklaringer og foretatt dokumentasjon slik det fremgår av rettsboken.

Kort om hva saken gjelder:

17. august 2009 hadde TV-kanalen TV3 premiere på programmet ” Klokka åtte hos meg”. Programmet er basert på programmet ” Come Dine With Me”(CDWM) som første gang ble vist på TV-kanalen ”Channel 4” i Storbritannia i 2005. I Norge viser programmet hvordan 4 deltagere – som ikke er kjent med hverandre - konkurrerer om å lage den beste tre retters middagen. Hver deltager lager en middag hjemme hos seg selv med de øvrige tre som gjester, og programmet sendes mandag-torsdag kl. 20.00. Hver episode er på 30 minutter.

10. august 2009 lanserte TV Norge AS (TVN) sitt program ” 4 Stjerners Middag - halv åtte”. Også i dette programmet konkurrerer 4 deltagere om å lage den beste tre retters middagen. Deltagerne er imidlertid kjente personer (celebreties/ kjendiser). Episodene sendes mandag-torsdag med start kl.19.30 – med en times varighet.

TVN`s program ikke er basert på lisensiering fra noen av saksøkerne.

Problemstillingen for retten er om CDWM- formatet som sendes av TV3 har slik beskyttelse saksøkerne anfører, og om TVN`s middagsprogram er så likt CDWM-formatet at saksøkernes rettigheter derfor blir krenket og /eller at det er en ulovlig etterligning etter markedsføringsloven og stridende mot god forretningsskikk, og derfor kan stanses ved midlertidig forføyning.

Retten legger videre til grunn som uomtvistet mellom partene følgende saksforhold:

TVN eies av det tyske mediekonsernet ProSiebenSat1. TVN sender fra Norge. Det innebærer etter det opplyste at sendingen må ha en varighet på minst 45 minutter for å kunne avbrytes med reklameinnslag.

Saksøker nr 4, Viasat Broadcasting UK Ltd (Viasat) innehar de nødvendige rettigheter for distribusjon og drift av TV- kanalen ”TV3” som kringkastes i Norge. Sendingene foregår imidlertid fra London, og det er derfor tillatt med reklameavbrudd i TV3`s sendinger som er på 30 minutter.

Viasat inngikk i mai 2009 en avtale om lisensiering av CDWM- formatet for Norge med saksøker nr 3, Silverback AB. Silverback hadde rettighetene for Skandinavia, og stod bak den svenske varianten ” HALV ÅTTA HOS MIG”.

Det er uimotsagt og retten legger til grunn at Silverbacks rettigheter er lisensiert fra saksøker nr 1, eventuelt via saksøker nr 2.

I forbindelse med ITV`s (fellesbetegnelse for saksøkere nr 1 og 2 og 3) satsning mot det norske markedet engasjerte Silverback produksjonsselskapet Monster Entertainment AS (Monster) for å presentere CDWM for aktuelle norske kringkastere. Både TVN og Viasat viste interesse. TVN fikk en eksklusiv opsjon fra 27. August til 31. Oktober 2008 om å forhandle om rettighetene til CDWM for Norge. Opsjonen ble imidlertid ikke benyttet. Silverback inngikk derfor en eksklusiv opsjonsavtale med Viasat for perioden 17. februar til 5. Mai 2009.

Saksøkerne har i det vesentligste anført:

Uautorisert produksjon og innspilling av et TV-program som er en bearbeiding av et TV-format eller et tidligere kringkastet TV-program vil være en eksemplarframstilling i strid med åndsverksloven § 2. Videre er en kringkasting offentlig fremføring etter åndsverksloven § 2 tredje ledd, og innebærer følgelig en tilgjengeliggjøring i strid med opphavsmannens enerett.

Videre følger det av markedsføringsloven § 30 at det i næringsvirksomhet er forbudt å anvende etterlignende frembringelser på en slik måte at det må anses som en urimelig utnyttelse av en annens innsats eller resultat, og fører med seg fare for forveksling. Det er videre forbudt i næringsvirksomhet å foreta handlinger som strider mot god forretningsskikk, jf markedsføringslovens § 25.

TVN`s kringkasting av "4 Stjerners Middag-halv åtte" er en opphavsrettslig krenkelse av saksøkernes rettigheter til CDWM-formatet.

Et TV-program og et TV-format utgjør en sammensetning av flere elementer som gir programmet et unikt og gjenkjennelig uttrykk. Det omfatter de enkelte elementene i oppbyggingen av programmet slik som struktur og plan for utvikling, bruk av lyd og lys, scenografi, spilleregler, persongalleri, stemningen, dramaturgiske effekter, tekniske løsninger og knowhow, samt andre virkemidler.

Formatet til CDWM-programmene er uttrykt gjennom en formatbibel som inneholder omfattende og detaljerte beskrivelse av elementene i oppbyggingen av TV- programmet. Det er det som gjør det mulig å produsere likeartede programmer med felles identitet og opphav, og som gjør TV-programmet til en serie med gjenkjennelige elementer på tross av lokale tilpasninger. Formatbibelen kan på mange måter sammenlignes med scenografien eller manuskriptet til en forestilling.

Det foreligger ingen norsk rettspraksis som tar stilling til om TV-formater nyter opphavsrettslig vern. Det foreligger imidlertid relevant praksis fra EØS-området som fastslår at TV-formater kan være vernet.

Det foreligger også betydelig teori på området hvor det fremgår at det må bero på en konkret fortolkning av åndsverkslovens § 1 om et TV-program eller TV-format har opphavsrettslig vern. Det avgjørende er om det enkelte format eller TV-program har en tilstrekkelig originalitet og individualitet til å kunne anses som et litterært eller kunstnerisk verk.

Lovens ordlyd, presiseringen, " enhver art " viser at uttrykksformen ikke er avgjørende for om verket har opphavsrettslig vern. Det er utvilsomt at TV-programmer kan nyte

opphavsrettslig vern, og tilsvarende må gjelde for TV-formater i den utstrekning disse er gitt et konkret uttrykk gjennom f.eks formatbibelen.

Det er derfor naturlig å vise til at kildekoden til datamaskinprogrammer kan anses som opphavsrettslig vernet. Det følger uttrykkelig av åndsverkloven § 1 nr 12 at datamaskinprogrammer er omfattet. Det vises også til edb-direktivet 91/259/EØS hvor det i fortaleten (7) fremheves at det designarbeidet som ligger til grunn for utviklingen av et dataprogram også er vernet, forutsatt at det forberedende arbeidet er av en slik art at det kan resultere i et datamaskinprogram på et senere tidspunkt.

Dette designarbeidet kan sammenlignes med manualen eller formatbibelen som ligger til grunn for produksjonen av TV-programmet.

Det er videre relevant at brukskunst kan være vernet, jf åndsverkslovens § 1 nr 10 så lenge verket har originalitet og individualitet.

Dersom det foreligger tilstrekkelig individualitet og originalitet sies det i norsk rett at det foreligger tilstrekkelig verkshøyde.

CDWM var da det ble lansert i 2005 et helt nytt format. Formatet har visse særpregede elementer som bidrar til å skape de gjenkjennende trekkene ved programmet. Det er bygget opp ved bruk av sammenhengende episoder for hver uke – mandag til torsdag. Det er en konkurranse hvor ukens fire deltagere kjemper om å være den beste verten og om å lage den beste maten. Det er en valgfri trerettens meny. Sekvensene blir avbrutt av intervjuer om deltagerens synspunkter og forventninger. Det er bruk av sarkastisk kommentatorstemme m.v, og det blir til slutt premiering.

Selv om programmet bygger på kjente enkeltelementer er disse sammenstilt på en slik måte at verket som helhet fremstår som originalt, jf Høyesterett i pkt (45) i Rt. 2007 s. 1329. Det er nettopp tilfellet for CDWM. Programmet har identitet trass i lokale variasjoner – og et særpreg som er lett gjenkjennelig.

ITV produserte den første kjendisversjonen allerede i 2005, og har produsert flere deretter. TVN`s bruk av kjendiser er derfor intet nytt konsept.

Det skal ved vurderingen av verkshøyden ikke foretas noen kvalitativ vurdering. Åndsverk er et rettslig – ikke estetisk begrep, jf Rognstad fragmenter 2004 s. 28-29.

TV-programmets kommersielle preg er derfor ikke til hinder for at CDWM –formatet gjennom sin originalitet og sitt individuelle preg må anses å oppfylle kravet til verkshøyde, og det foreligger således opphavsrettslig vern.

I forbindelse med satsningen mot det norske markedet engasjerte Silverback det norske produksjonsselskapet Monster Entertainment AS for å presentere CDWM for norske kringkastere. Som en følge av dette inngikk TVN 1. september 2008 en avtale med Silverback om en eksklusiv opsjon frem til 31. oktober 2008 om å forhandle rettigheter til CDWM for Norge. Monster og TVN fikk tilgang til komplette episoder av CDWM fra Storbritannia, Tyskland, Frankrike og Sverige samt seertallsinformasjon. Ingen av dem fikk formatbibelen til disposisjon, men en erfaren produsent klarer likevel å lage et slik program utelukkende ved bare å se selve programmet.

Åndsverkloven § 2 gir rettighetshaveren enerett til å råde over verket. TVN`s program skiller seg ikke vesentlig fra ”Klokka åtte hos meg”. En bearbeidelse er også en krenkelse.

Saksøkte har anført at det ikke foreligger noen krenkelse fordi ” 4 Stjerners Middag-halv åtte” er bygget på format og innhold av programmet ” Fish on the Cake”, sendt av det ungarske TV-selskapet TV2 og utviklet av produksjonsselskapet Paprika Entertainment & Latino (Paprika). TVN har imidlertid ikke dokumentert lisensiering fra TV2. Paprika avviser i brev av 13. august 2009 å ha noe kontraktsforhold til TVN. TVN har bevisbyrden for at ” 4 Stjerners Middag-halv åtte” har lovlig opphav.

Uansett får TVN ikke bedre rett enn den man utleder fra. Det er ikke dokumentert at ” Fish on the Cake” har lovlig opphold. ITV mener for øvrig at ”Fish on the Cake” er plagiat av CDWM, og har tatt dette opp med Paprika og krevet stans av markedsføring, produksjon og kringkasting av programmet.

Likheten mellom ” 4 Stjerners Middag-halv åtte” og CDWM er mye større enn likheten til ”Fish on the Cake”. Det synes derfor klart at TVN`s program ikke er basert på det ungarske programmet, men på CDWM- formatet. TVN forsøker å dekke seg bak Monster. Det holder ikke, selskapet plikter selv å vurdere om det foreligger en krenkelse. Det er klart at mindre avvik ikke er nok til å hevde at det foreligger et selvstendig verk, jf Agder lagmannsretts dom av 13.11.2000 (Treasure Trolls- Lykketroll). At TVN i sitt program har noen korte sekvenser med uttalelser fra en kokk forhindrer ikke at det foreligger plagiat. TVN`s produksjonsselskap, Monster, var kjent at TV3 skulle produsere 8 programmer – to uker - CDWM med ”kjendiser”. Det første programmet blir lansert 7. september 2009. ITV har benyttet kjendiser siden 2005, og TVN`s bruk av kjendiser er således ikke et element som tilsier at TVN`s program er et selvstendig verk.

Det er totalinntrykket som er avgjørende, jf Borgarting Lagmannsretts avgjørelse av 8. mai 2006 vedrørende skulpturen ” Skiglede”.

De små endringene TVN har gjort fjerner ikke totalinntrykket av at programmene er slående like, noe også media bemerker.

Det vises til VG anmeldelse av 17. august 2009 hvor det fremgår at bortsett fra at hobbykokkene er byttet ut med kjendiser er konseptene ganske identiske. Det samme fremgår av adressa.no 18. august 2009 – opplegget er påfallende likt bortsett fra skillet mellom kjente og ukjente deltagere. Dagbladet skriver 8. juni 2009 ” til høsten er de klare med hvert sitt program som er svært likt”.

De avvikende elementene i TVN`S programversjon kan ikke ha avgjørende betydning i vurderingen av om det foreligger inngrep. Likheten mellom programmene er tilnærmet identisk når det gjelder oppbygging, struktur og de øvrige elementer som bidrar til å gi CDWM det unike og originale uttrykk. Det foreligger derfor en opphavsrettslig krenkelse.

Parallelt med at det foreligger en opphavsrettslig krenkelse innbærer TVN`s kringkasting av ” 4 Stjerners Middag-halv åtte” en urimelig etterligning og utnyttelse av CDWM, jf markedsføringslovens § 30. Det er også en handling som strider mot god forretningsskikk næringsdrivende imellom, jf markedsføringsloven § 25.

Det følger av det som er anført foran at likhetstrekkene mellom programmene tilsier at TVN`s program er plagiat. Ved vurderingen av om saksøktes handling er en ”urimelig utnyttelse av en annens innsats eller resultat” er forhistorien mellom TVN og rettighetshaverne av interesse. TVN var velkjent med verdien av CDWM grunnet kontraktsforhandlingene. TVN var klar over at Viasat hadde avtale med ITV for det norske markedet, og måtte forstå virkningen av at man lanserte en plagiatversjon. TVN lanserte sitt program en uke før TV3, og endret navnet fra ” 4 Stjerners Middag ” til ”4

Stjerners Middag- halv åtte”. Navnet ble da likere både den svenske versjonen ”Halv 8 hos meg” og TV3`s program, og det bidrar ytterligere til å skape forvirring i markedet. Seerne kan ikke se begge programmer da sendingene overlapper hverandre idet TVN sender en time fra kl 19.30 mens TV3 sender 30 minutter fra kl 20.00. Ved dette og at TVN startet sin sending før TV3 ble det skapt det inntrykk at det var TV3 som kopierte TVN`s program.

Disse momentene tilsier at TVN ikke bare har snyllet på CDWM - rettighetene ved å lage en programserie som er tilnærmet identisk med originalen, men også at TVN har opptrådt direkte illojalt overfor rettighetshaverne.

Når det gjelder forvekslingsfaren må vurderingen ta utgangspunkt i kundekretsen. For ITV som driver formathandel vil ethvert land være et potensielt marked. For Viasat vil det åpenbart være den enkelte seer. Det vises i denne sammenheng til anmeldelsene nevnt foran samt til det som er publisert på Wikipedia. Det må være åpenbart at det foreligger forvekslingsfare når TVN lanserer en tilnærmet identisk programserie.

Markedsføringslovens § 25 supplerer plagiatbestemmelsen i § 30. Den rammer handlinger som ” strider mot god forretningsskikk”. Det fremgår av ” Iskrem-dommen”, Rt. 1998 s. 1315 at bestemmelsen får anvendelse utover spesialbestemmelsen. Det foreligger her urimelig snylting på TV3 innsats, og TVN`s handlinger må anses å stride mot god forretningsskikk.

Med dette er saksøkernes krav om stans av programmet ” 4 Stjerners Middag – halv åtte” sannsynliggjort.

Om sikringsgrunn:

Det foreligger sikringsgrunn etter begge alternativer i tvisteloven § 34-1.

Saksøktes adferd, jf tvisteloven § 34-1(1) bokstav a) begrunner behovet for forføyning. Det tar lang tid i det ordinære rettsapparatet å få sin rett. Det er derfor viktig å få stanset TVN`s program nå slik at skadene ikke fester seg og sprer seg videre. Saksøkte er gjentatte ganger blitt tilskrevet og gjort oppmerksom på at produksjonen og kringkastingen av ” 4 Stjerners Middag –halv åtte” innebærer en krenkelse av CDWM. TVN har imidlertid ikke etterkommet kravet om å stanse markedsføring, produksjon og kringkasting av programmet. Det er derfor nødvendig med midlertidig sikring av kravet for å unngå videre krenkelse overfor rettighetshaverne.

Også vilkåret i tvisteloven § 34-1(1) bokstav b) er oppfylt. Det er nødvendig med forføyning for å avverge vesentlig skade eller ulempe for rettighetshaverne.

For saksøkerne er de økonomiske interessene store. Formatet er lisensiert i 18 land , og omsetningen basert på formatet i 2008 var ca GBP 2151.000.

Et etterfølgende søksmål med krav om erstatning vil ikke i tilstrekkelig grad kompensere for det tap saksøkerne påføres som følge av TVN`s handlinger. Det er svært vanskelig å dokumentere dette tapet. Det gir uheldige signalvirkninger om det ikke gis midlertidig sikring. Det innebærer at det er fritt frem for å plagiere, og på sikt vil markedet for formatrettigheter kunne bortfalle. Situasjonen TVN`s handlinger har skapt er svært skadelig for Viasats posisjon og renommé i markedet. Ved at TVN lanserte sitt program først kan det råde den oppfatning at det er Viasat som plagierer TVN til tross for at det motsatte er korrekt. Dette synet vil antagelig forsterkes når TV3 nå starter sendinger med kjente personer. På sikt vil svekket omdømme for Viasat og merkevaren TV3 få

økonomiske konsekvenser uten at det er mulig å tallfeste dette. Det er derfor vanskelig å få erstatning, hvilket tilsier at inngrep er nødvendig. Forfølgningen og gjennomføringen av kravet vil bli vesentlig vanskeliggjort dersom det ikke gis midlertidig forføyning mot TVN.

At saksøkerne ikke har tatt rettslige skritt i Ungarn er uten betydning for denne saken. Det dreier seg om et helt annet marked og er et isolert tilfelle. Det er ikke forbundet med passivitet at saksøkerne først i 2009 har varslet at CDWM formatet er krenket . I Norge har man handlet så raskt man kunne. Det er sendt skriftlige advarsler straks forholdet ble kjent. Man kunne heller ikke begjære midlertidig sikring og kreve stans før man hadde sett TVN`s program.

Om forholdsmessigheten

Midlertidig sikring vil ikke innebære et uforholdsmessig inngrep. Det avgjørende er at TVN ble varslet om at sending av programmet innebar krenkelse av saksøkernes rettigheter, men valgte å ignorere det.

Om ytringsfriheten

Hensynet til ytringsfriheten , jf grunnlovens § 100 kommer ikke til anvendelse her. Det fremgår av Rt 2007 s 404 at grunnlovens § 100 fjerde ledd ikke er til hinder for at midlertidige forføyninger i særlige tilfeller kan brukes for å stanse ytringer.

Om kravet til sikkerhetsstillelse

Saksøkerne vil bli påført en totalt unødvendig kostnad på ca 8 mill, fordelt med 2 mill på hver for å stille en bankgaranti for det beløp saksøkte anfører. Dette er det ikke behov for idet alle saksøkerne er søkegode i en eventuell erstatningssak.

Saksøkerne nedla slik

p å s t a n d :

1. TVNorge AS pålegges å stanse all videre markedsføring, produksjon og tilgjengeliggjøring av TV-programmet ” 4 stjerners Middag-halv åtte”.
2. Forføyningen trer i kraft straks.
3. Kravet om sikkerhetsstillelse tas ikke til følge
4. Saksøkerne tilkjennes sakens omkostninger med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall og til betaling skjer.

Saksøkte har i det vesentligste anført:

Det erkjennes at det er likheter mellom de to programmene, men det bestrides at det foreligger en urettmessig etterligning. Det foreligger flere avgjørende elementer med så store forskjeller at det ikke foreligger verken krav eller sikringsgrunn. Disse forskjellene innebærer etter saksøktes oppfatning at det ikke foreligger noen fare for forveksling. Saksøkernes anførsel om at TVN har bevisbyrden for å ha sine rettigheter fra TV2 i Ungarn og eller produksjonsselskapet Paprika har ingen betydning for denne saken. Saken handler kun om grensen mot programmet som sendes på TV3.

Motparten har ikke reagert i en periode på vel et og et halvt år mens lignende matprogrammer har vært sendt i Ungarn og Nederland. I Ungarn er det sendt ca 260 episoder av "Fish on the Cake" fra mars 2008 til april 2009. Prima TV i Romania har sendt vel 140 episoder av "Sherry on the Cake" fra oktober 2008, og programmene er basert på bruk av kjendiser. Først 25. juni 2009 sendte ITV brev og anførte at programmene er i strid med CDWM. Allerede i april varslet TVN om programmet "4 Stjerners Middag - halv åtte" ville bli produsert, og motparten kunne lett ha gått til vanlig søksmål mot TVN. At TV-selskapene kaprer seere er legitimt. Først etter å ha sett seerutviklingen ble det begjært midlertidig forføyning, og perspektivet er økonomi. Bruken av midlertidig forføyning er imidlertid forbeholdt annet enn pengekrav.

Saksøkerne har ikke sannsynliggjort at de har et hovedkrav som kan føre til stansing av TVN's program.

CDWM er ikke opphavsrettslig beskyttet. I åndsverkloven står det ingenting om TV-programmer eller TV-formater. Det foreligger ingen norske dommer på området, og saksøkerne har ikke vist til noe teori for å underbygge sin påstand. Sammenligningen med EDB kan åpenbart ikke gjelde i vår sak.

Selve ideen bak TV-programmene beskyttes ikke. Det vises til artikkel 9 pkt 2 i "Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights".

TV-formater er det samme som ideer eller oppskrifter. Det er neppe tvilsomt at formater ikke nyter opphavsrettslig vern. Bak et format kan det ligge betydelig arbeid og investeringer- ofte uttrykt gjennom "formatbibelen". Det er formatet som selges, ikke vernet. Det dreier seg her om en profesjonell bransje hvor deltagerne ikke vil akseptere en negativ klausul om ikke å utvikle programmer basert på tilgang til et format. Det vises til Ophavsretsloven med kommentarer (Peter Schönning) s. 48. Her sies det at "programkonsepter på radio/TV-området neppe nyder opphavsretsbeskyttelse.". Videre vises det til Østre Landsrets kjennelse av 25. mai 1999. Her ble formatet til "hvem vil bli millionær" ikke ansett som et åndsverk.

I Norge er gjeldende rett at formater ikke har opphavsrettslig vern, med mindre det foreligger en klar konkret beskaffenhet. TVN mener derfor at CDWM ikke er et åndsverk. Selve ideen har medført et av det mest utbredte programmer – mat , konkurranse , mannen i gata. Kombinasjonen her er ikke tilstrekkelig til å medføre vern. Franchise-konseptet kan illustrere dette - der er alt likt. Så er ikke tilfelle her med lokale variasjoner, forskjellig lay-out og design og distinkte forskjellige elementer.

Retten har for øvrig ikke grunnlag for å vurdere TVN's program mot CDWM. Motparten har ikke vist CDWM eller den svenske varianten, men derimot sitt nye program med kjendiser som har premiere 7. september 2009. Det er derfor lokale forskjeller som retten ikke har sett.

Saksøkerne har etter dette ikke sannsynliggjort noe hovedkrav.

Om markedsføringsloven

Saksøkte bestrider å ha overtrådt markedsføringslovens § 30. Retten må se bort fra opphavsretten ved anvendelsen av bestemmelsen, jf Helset m.fl. Immaterialrett s 538. Markedsføringslovens etterligningsvern fokuserer - i motsetning til immaterialrettens regler - ikke på den krenkede parts rettslige posisjon, men på krenkerens konkurransemessige adferd.

TVN har ikke gjort noe galt. I forbindelse med opsjonsavtalen med Silverback mottok TVN informasjon om CDWM fra Sverige og andre land samt seerstatistikk. Intet av dette er eksklusiv informasjon. Allerede 24. oktober 2008 ble det etter nærmere undersøkelser konkludert med at det var vanskelig å anbefale programmet. TVN kom til at programmet måtte ha kjendiser og en times varighet for å være interessant. Silverback sa imidlertid nei til bruk av kjendiser fordi det lå utenfor CDWM formatet. I mail av 12. november fra Jarle Nakken til Monster og Silverback opplyste han derfor at TVN bl.a av budsjettmessige årsaker ikke ville gå videre med prosjektet.

Monster var involvert med Silverback før TVN kom inn i bildet. TV3 kan ikke angripe TVN for forholdet mellom Monster og Silverback. Det var opprinnelig en forutsetning fra Silerbacks side at det var Monster som skulle produsere CDWM for Norge – fordi Silverback ikke hadde produksjon. Det oppstod imidlertid uenighet om mellom dem som førte til at samarbeidet ble avsluttet.

TVN vurderte på sin side programmet ” Fish on the cake” som i lang tid var sendt av TV2 Ungarn, et søsterselskap under ProSiebenSat1. ProSiebenSat1 eier også TVN. 30. mars 2009 var det et møte mellom Monster og TVN i Cannes. Som en følge av dette ble Erlend Røeggen, Monster i begynnelsen av april 2009 sendt til Ungarn for å gjennomgå TV2`s program. Han laget sin ” light versjon” av formatbibelen til ” Fish on the Cake ”som ellers bare forelå på ungarsk, men som senere ble oversatt til norsk.

Monster underrettet TV3 ved e-post av 28. april 2009 om at selskapet ville produsere ”4 Stjerners Middag-halv åtte” basert på kjendiser for TVN.

Ingen av disse handlingene er illojale.

Etter dette ble produksjonen igangsatt basert på formatet fra ” Fish on the Cake”. TV3 hadde på det tidspunkt ikke inngått noen bindende avtale med Silverback.

TVN`s program skiller seg derfor fra CDWM ved at deltagerne er kjendiser, det er en egen kokkekomentator med sikte på opplæring, varigheten er en time mot 30 minutter og det er forskjeller i design og lyd. Da TVN forhandlet med Monster i april hadde TV3 fortsatt ikke truffet noen beslutning om å produsere sitt program. Det skjedde først i begynnelsen av mai 2009.

Det fremkom under partsforklaringen fra Katrine Little at hun vurderte ”Fish on the Cake” som tilstrekkelig forskjellig fra CDWM. Det viser at det ikke foreligger noen urimelig utnyttelse av en annens arbeid – TV3 hadde ikke noen innsats i denne sammenheng.

Markedsføringslovens § 30 er derfor overhodet ikke brutt.

Det forhold at TVN vurderte CDWM formatet som ikke bra nok tilsier at man nettopp ikke etterligner dette konseptet.

Det følger av rettspraksis og teori at jo mer særpreget eller originalt det opprinnelige produktet er, desto større grunn vil det være til å ramme kopiprodusentens konkurransehandling. Det vises til Helset s. 569. TVN har i retten bevist at det sendes mange lignende programmer i forskjellige land, eksempelvis ” Who is the Chef” og ”I`m Coming for dinner”.

Dette viser at CDWM ikke er særpreget eller originalt.

Det er videre et krav i markedsføringslovens § 30 at handlingen skal ” føre med seg fare for forveksling”.

TVN kan åpenbart ikke ha etterlignet TV3`s program siden TVN sendte sitt program før TV3 kom på luften. Forvekslingsfare kan da eventuelt bare foreligge i forhold til saksøkerne 1-3, ikke Viasat.

Det dreier seg her om handel med formater, og det er kundeperspektivet som er avgjørende, jf Helset s 579. Kundekretsen her er de profesjonelle kundene, nemlig TV-selskapene, og de vet forskjell, jf Helset s 592/593. Hva seerne mener her er derfor irrelevant. ITV`s kunder vil ikke forveksle.

Kundekretsen for Viasat vil imidlertid være seerne. Seerne vet forskjell på TV-kanalene. Kanalens logo står på skjermen under sendingen. TVN`s program varer en time - TV3 bare 30 minutter. TV3 har ikke kjendiser og heller ikke innslag med kokk som kommenterer. TV3 har ikke innslag med underholdning. TVN presenterer ikke en ny by slik TV3 gjør, og selve matkonkurransen hos TVN er lite fremtredene. Videre er grafikken og design helt forskjellig. Seerne lurer derfor ikke på hva de ser på, og det foreligger ingen forvekslingsfare.

Det er i den sammenheng intet argument at seerne ikke kan se på begge programmene samtidig.

Om markedsføringsloven § 25.

Det anføres at bestemmelsen ikke kan benyttes i tillegg til § 30. Det vises igjen til Helset s. 626/627/628 og henvisningen til RT 1995 s1908(Mozell). Her uttalte Høyesterett:” Selv om generalklausulen i markedsføringslovens § 1 supplerer lovens spesialbestemmelser, må det etter min mening vises forsiktighet med å anvende den på forhold av lignende karakter som omtalt i spesialbestemmelsene når vilkårene etter disse ikke er oppfylt.”

TVN har derfor ikke handlet i strid med god forretningsskikk.

Om sikringsgrunn

Det foreligger ikke noen sikringsgrunn etter noen av alternativene i Tvistelovens § 34-1. Bokstav a) passer åpenbart ikke. Det er intet ved saksøktens adferd som medfører at forfølgningen av saksøkernes krav bli vanskeliggjort. Det er normalt at utmålingen av et erstatningskrav byr på problemer, men det er ikke tilstrekkelig til å begrunne midlertidig forføyning. Om forføyning ikke besluttet innebærer det bare at ” tapet” på sakssøkersiden blir større, og det må i tilfellet behandles etter bokstav b.

Det vises til Rt. 1999 s 405 om Sætre Kjeksfabrikk hvor retten fant at Sætres tap ikke ville bli avhjulpet med midlertidig forføyning.

For saksøkerne 1-3 er forholdet at ingen av dem kan selge CDWM- formatet i Norge en gang til for der er allerede TV3. Her vil det ikke bli avverget noen skade i det hele tatt.

Om forholdsmessigheten

Subsidiært anføres det at det er uforholdsmessig å stanse et program midt i en sesong. Retten må her legge vekt på alle relevante momenter, jf kommentarutgaven til Tvangsfullbyrdelsesloven s.1156. (4.utgave)

Det dreier seg her om rene økonomiske interesser, og en stans vil ramme TVN særdeles hardt, og det er ” flaut” å bli tatt av luften. ITV har unnlatt å gripe inn i ca 1,5 år . Da må de nå tåle å gå til de alminnelige domstoler. Viasat visste hva som kom allerede i april og varslet ikke rettslige skritt først i juni.

Saksøkte har evne til å gjøre opp et eventuelt erstatningskrav. Det taler også mot å gi midlertidig forføyning, jf kommentarutgaven til tvisteloven s. 1563.

Ytringsfriheten og grunnlovens § 100.

TV-programmer er en ytring. Grunnlovens § 100 fjerde ledd er til hinder for å stanse en ytring med midlertidig forføyning. Det vises til Brennpunktsaken, Rt s 2007 s 404. Saken viser hvor meget det skal til – selv når det står om livet. Her dreier det seg tross alt bare om et middagsprogram. Hensynet til de rettighetene saksøkerne hevder å ha er derfor ikke nok til å gi midlertidig forføyning. Det vises også til NOU 1999: 27 pkt. 6.2.4.3 Opphavsrett. Det er aldri beskyttelse mot å formidle ideer videre.

Subsidiært

Dersom retten beslutter midlertidig forføyning må saksøkerne pålegges å stille sikkerhet med kr 43.9 mill som tilsvarende saksøktes potensielle tap i en to-års periode, jf tvangsfullbyrdelsesloven § 34-2 første ledd, jf § 32-12. Tapet omfatter reklametap i tilknytning til programmet på kr 24 mill, tap i tilknytning til etterfølgende programmer 6,5 mill, tap av sponsorinntekter kr 1,4 mill og kostnader til programmer til erstatning for ” 4 Stjerners Middag - halv åtte”.

I tillegg kommer et skjønnsmessig tap på inntil 10 mill for tapt renommè, standing og troverdighet overfor mediebyråer og annonsører.

Saksøkerne har ikke fremkommet med innvendinger mot beregningen av tapet.

Saksøkte nedla slik

Påstand :

1. Begjæringen om midlertidig forføyning tas ikke til følge.
2. TV Norge AS tilkjennes sakens omkostninger.

For det tilfellet at midlertidig forføyning besluttet :

3. ITV Studios Limitid ITV, Global Entertainment Limitid, Silverback AB og Viasat Broadcasting UK Ltd pålegges in solidum å stille sikkerhet for et beløp oppad begrenset til kr 43.9 millioner.

Retten bemerker:

Saksøkerne hevder å ha krav på at TVN stanser sine sendinger av programmet ” 4 Stjerners Middag-halv åtte” fordi sendingene er en krenkelse av opphavsrettigheter og dessuten et brudd på markedsføringslovens §§ 30 og 25.

Retten tar først ta standpunkt til om CDWM har opphavsrettslig vern, og i så fall om TVN's program er så likt CDWM-formatet at sendingene er et brudd på åndsverksloven § 2.

Saksøkerne har anført at det avgjørende i vurderingen av om et TV-format eller et TV-program er opphavsrettslig vernet må bero på en fortolkning av åndsverklovens § 1.

TV-programmer /formater er ikke omhandlet i lovbestemmelsen. Det følger imidlertid av forarbeidene at eksemplifiseringen – punktene 1-13 ikke er uttømmende. Det følger for så vidt også etter rettens oppfatning av lovens ordlyd –” så som” før de nevnte punktene.

En gjennomgang av rettspraksis og teori viser at rettstilstanden er usikker når det gjelder spørsmålet om TV-programmer/formater har vern.

Å trekke et skille eller skarp grense mellom ide og form/uttrykk volder i praksis store problemer. Retten viser til fremstillingen hos Rognstad, side 90. Det er ingen norsk rettspraksis på området. Fra dansk rett foreligger det en avgjørelse fra 1999 hvor formatet til ” Hvem vil bli millionær” ikke ble ansett som et åndsverk. Retten uttalte kort at ” et TV-format er en samling ideer og prinsipper som isolert sett ikke nyter opphavsrettslig beskyttelse. Tysk høyesterett har fastslått at et fransk konsept som lå til grunn for et tysk program ikke hadde vern etter tysk opphavsrettslov. I Nederland har imidlertid høyesterett fastslått at et TV-format hadde vern.

Også i teoretiske fremstillinger er meningene delte. Flere forfattere gir uttrykk for at det ikke kan utelukkes at TV- formater kan gis opphavsrettslig vern. Det avgjørende synes å være om elementene i programmet er sammensatt på en slik måte at det skaper originalitet og individualitet.

Det er ikke tvil om at det er et grunnleggende prinsipp i opphavsretten at den ikke beskytter ideene bak et verk, bare selve formen eller uttrykket det er gitt. Dette prinsippet har global utbredelse. Retten viser til Rognstad, Opphavsrett 2009 side 89.

Prinsippet er basert på grunntanken om at man skal kunne gjøre seg nytte av det som kan betraktes som ” åndelig felleseie”. Åndsverk blir ikke til i et vakum, og man må kunne bygge på ideer og tanker som andre har tenkt. Opphavsretten kan likevel verne utformingen, men altså ikke kunnskap eller ide.

Det innebærer etter rettens oppfatning at et TV-selskap i prinsippet fritt kan ta en programide fra et annet TV-selskap og lage sin egen versjon av programmet. Selve ideen om å lage et TV-program hvor man lager mat som man serverer sine gjester hjemme må derfor være fri. Mye av opplegget for et slikt program vil gi seg selv, så det vil ikke finnes så mange variasjonsmuligheter. Som et eksempel peker retten på at det i (alle) konkurranser som regel er premiering. At et slikt element finnes i sammenlignende programmer bør derfor ikke tillegges betydning som et moment av etterligning. I den aktuelle sak har for øvrig TV3 en fast pengepremie på kr 15.000 til ukens vinner, mens TVN så langt har hemmeligholdt hvordan premieringen skal skje. Den frie ide og de manglende variasjonsmulighetene taler etter rettens oppfatning for at CDWM ikke kan anses å ha opphavsrettslig vern

Retten viser i den anledning til at saksøkerne har fremhevet at det til CDWM formatet er utarbeidet en såkalt ” formatbibel”. Formatbibelen er nærmest en oppskrift som gjør det mulig å lage programmet slik det fremstår Etter bevisførselen er det imidlertid ikke tvil om at en produsent eller produksjonsselskap kan lage lignende programmer uten tilgang til formatbibel. Betydningen av formatbibelen er i hovedsak at man raskere og med mindre kostnader kan produsere programmet. Det er slik retten har oppfattet det på TV- markedet en stor grad av kjøp og salg av TV-formater, nettopp basert på formatbibler. Det man

kjøper er imidlertid ikke et opphavsrettslig vern idet det ikke gis noen garantier for at ikke andre kan produsere lignende programmer.

Saksøkerne har for retten ikke vist det opprinnelige CDWM som ble lansert i 2005, men den nye "kjendisversjonen" som skulle lanseres i uken etter rettsmøtet. Så vidt retten oppfattet er det ingen forskjell i forhold til TV3's tidligere sendte programmer enn at personene nå var kjendiser. På bakgrunn av at ITV har lisensiert programmet til Viasat legger retten i utgangspunktet til grunn at den norske versjonen – eventuelt med lokale tilpasninger er tilnærmet lik CDWM. Retten er i tvil om TV-formater generelt har opphavsrettslig vern. Med utgangspunkt i det som er sagt foran om at ideer fritt kan benyttes og det faktum at variasjonsmulighetene ikke er veldig store i så måte gjelder denne tvilen også for "Klokka åtte hos meg". Retten mener at de enkelte elementene programmet er sammensatt av hver for seg ikke innebærer noe spesielt originalt eller individualistisk. Retten er klart i tvil om sammenstillingen og oppbyggingen av programmet har tilstrekkelig originalitet og individualitet til å konstatere at kravet til verkshøyde er oppfylt.

Det er saksøkerne som har bevisbyrden for at TV-formater generelt og CDWM formatet spesielt har opphavsrettslig vern, og at de av den grunn har et hovedkrav. Retten kan ikke se at denne bevisbyrden er oppfylt, og har derfor kommet til at saksøkerne ikke har sannsynliggjort sitt hovedkrav.

Etter dette er det ikke nødvendig for retten å vurdere om det foreligger en krenkelse etter åndsverklovens § 2.

Retten tar så stilling til anførselen om at det foreligger brudd på markedsføringsloven § 30.

Bestemmelsen lyder:

"I næringsvirksomhet er det forbudt å anvende etterlignede kjennetegn, produkter, kataloger, reklamemidler eller andre frambringelser på slik måte og under slike omstendigheter at det må anses som en urimelig utnyttelse av en annens innsats eller resultater og fører med seg fare for forveksling."

Det avgjørende spørsmålet her er, uansett hva man måtte mene om urimelig utnyttelse og etterligning, om det foreligger fare for forveksling.

Retten viser til brevet av 3. juli 2009 fra det ungarske produksjonsselskapet Paprika til ITV som svar på henvendelsen av 25. juni 2009 med anførsel om brudd på ITV's rettigheter.

I dette brevet gjennomgås distinkte forskjeller som stort sett er likelydende med det som er anført av TVN.

Det fremgår av brevet – og er ikke motsagt – at Granada (tidligere navn) i februar 2008 tok opp spørsmålet om TV2's program "Fish on the cake" var i strid med CDWM. TV2 svarte i brev av 25. februar 2008 at så ikke var tilfelle. Programmet ble deretter lansert 3. mars 2008. 5. mars 2008 forespurte så TV2 om det fortsatt var oppfatning at programmet krenket CDWM. Det var etter dette ingen reaksjoner før 25. juni 2009. Det er samme dag som ITV varsler TVN om eventuelle rettslige skritt, og det fremstår for retten som posisjonering i forhold til denne saken. Retten viser til partsforklaringen fra Katrine Little. Hun opplyste at man hadde vurdert "Fish on the Cake" til å ha så distinkte forskjeller at man valgte å ikke forfølge saken videre.

Vurderingen av TV-programmene er etter rettens oppfatning skjønnsmessig. Det foreligger en rekke likheter, men også ganske klare forskjeller. TVN`s program har store likheter med ” Fish on the cake” ved at programmets deltagere er kjendiser. TV3`s program benytter ukjente personer. TVN har produsert 40 episoder med kjendiser, og hadde på det tidspunkt ingen kunnskap om at TV3 ville lage noen få episoder med kjendiser. Da beslutningen om å lage kjendisprogrammene ble tatt mener retten at TVN basert på saksøkernes holdning til ” Fish on the Cake” ikke hadde noen grunn til å vente reaksjoner. At TV3 i etterhånd har produsert programmer med kjendiser kan derfor ikke tillegges betydning.

Videre har TVN i sitt program- slik det er i ”Fish on the Cake”- i motsetning til TV3- innslag av en profesjonell kokk som kommenterer så vel innkjøp som tilberedningen av maten, og gir seerne råd. Retten oppfatter hans rolle som mer fremtredende enn anført av TV3.

Selv om det tilsynelatende er den samme konkurransen om å lage den beste maten fremstår likevel matkonkurransen på TVN etter rettens oppfatning som mindre viktig enn hos TV3. Programmet synes mer å fremheve og komme nærmere inn på kjendisene enn å spille på kokkekunst. TVN`s program fremstår derfor for retten som innrettet mot seere som først og fremst er opptatt av kjendiser, mens TV3`s program synes å rette seg mot seere med mer seriøs matinteresse.

Etter bevisføringen legger retten til grunn at kjendisene – på en helt annen måte enn de ukjente personene – blir instruert om hvordan de skal opptre og hva de skal snakke om – for derigjennom å skape mer underholdning og spille på hendelser knyttet til kjendisene for å skape oppmerksomhet hos seerne. Retten oppfatter det derfor slik at programmene i ganske stor grad retter seg mot ulike seergrupper.

Andre ulikheter ved programmene er at TV3 ukentlig i motsetning til TNV presenterer en ny by. I TVN`s program ankommer deltagerne samlet i en engelsk drosje, med servering under transporten, og hvor deltageres forventinger til den forestående middagen omhandles. Hos TV3 ankommer deltagerne hver for seg. Hos TVN er det innslag av underholdning. TVN`s program varer en time mot TV3`30 minutter.

Dertil kommer at sendingene foregår på TV-kanaler som hele tiden viser sin logo på skjermen.

Retten viser for øvrig til Oslo Byfogdembetes kjennelse av 28. august 2007 (P4 mot NRK) hvor retten uttalte:

”Retten legger til grunn at TV-seere og radiolyttere i sin alminnelighet har et svært bevisst forhold til hvilken kanal de ser på eller lytter til. Radio- og TV-kanalene minner for øvrig forholdsvis konstant seerne/lytterne på hvilke kanaler de ser på eller lytter til. På TV er kanalens logo konstant synlig.”

Retten er enig i dette. Samlet foreligger det derfor etter rettens oppfatning ikke noen fare for forveksling, og følgelig heller ikke noe brudd på markedsføringslovens § 30.

Saksøkerne har også anført at saksøktes handling er i strid med god forretningsskikk næringsdrivende imellom, jf markedsføringslovens § 25. og vist til Rt 1998 s. 1315 (Iskremdommen). Om forståelsen av markedsføringsloven § 1(nå § 25)uttales det i dommen:

”Dette reiser spørsmålet om når generalklausulen kan anvendes i slike tilfeller. Etter min vurdering må dette avgjøres konkret. Vurderingstemaet vil primært være om det foreligger elementer i saken som ikke fanges opp av vedkommende spesialbestemmelse, og som hensynet til sunn konkurranse tilsier bør gis et vern som går ut over det som følger av spesialbestemmelsen. I denne sammenheng er det et sentralt moment i hvilken utstrekning spesialbestemmelsen kan anses uttømmende å regulere den aktuelle situasjonen, jf Innstilling fra Konkurranselovkomiteen, avgitt 1966 side 23-24. ”

Retten viser her til sine bemerkninger foran om forvekslingsfaren. Retten mener drøftelsen viser at det er tilstrekkelige forskjeller mellom programmene slik at TVN`s program ikke fremstår som en etterligning eller er en urimelig utnyttelse av annens innsats. TVN`s kringkasting av ” 4 Stjerners Middag - halv åtte” rammes følgelig av den grunn heller ikke av markedsføringslovens § 30. Retten kan ikke se at det er ført bevis for at det foreligger elementer som ikke fanges opp av markedsføringslovens § 30.

Det må således vises forsiktighet med å anvende generalklausulen i § 25, jf Høyesteretts bemerkninger i Mozellsaken som anført av saksøkte.

Retten kommer derfor under tvil til at TVN ikke har handlet i strid med god forretningsskikk.

Saksøkerne har dermed ikke sannsynliggjort noe hovedkrav, jf tvisteloven § 34-2, og begjæringen om midlertidig forføyning tas ikke til følge.

Avgjørelsen har bydd på betydelig tvil, og retten mener at det var god grunn til å få saken prøvd. Retten tilkjenner derfor ikke saksomkostninger, jf tvisteloven § 20-2 (3) a) første alternativ.

SLUTNING

1. Begjæringen om midlertidig forføyning tas ikke til følge.
2. Saksomkostninger tilkjennes ikke.

Retten hevet

Helge Rivedal

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker

Reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 om anke til lagmannsretten og Høyesterett regulerer den adgangen partene har til å få avgjørelser overprøvd av høyere domstol. Tvisteloven har noe ulike regler for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger.

Ankefristen er én måned fra den dagen avgjørelsen ble forkynt eller meddelt, hvis ikke noe annet er uttrykkelig bestemt av retten.

Den som anker må betale behandlingsgebyr. Den domstolen som har avsagt avgjørelsen kan gi nærmere opplysning om størrelsen på gebyret og hvordan det skal betales.

Anke til lagmannsretten over dom i tingretten

Lagmannsretten er ankeinstans for tingrettens avgjørelser. En dom fra tingretten kan ankes på grunn av feil i bedømmelsen av faktiske forhold, rettsanvendelsen, eller den saksbehandlingen som ligger til grunn for avgjørelsen.

Tvisteloven oppstiller visse begrensninger i ankeadgangen. Anke over dom i sak om formuesverdi tas ikke under behandling uten samtykke fra lagmannsretten hvis verdien av ankegjensstanden er under 125 000 kroner. Ved vurderingen av om samtykke skal gis skal det blant annet tas hensyn til sakens karakter, partenes behov for overprøving, og om det synes å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket eller ved behandlingen av saken.

I tillegg kan anke – uavhengig av verdien av ankegjensstanden – nektes fremmet når lagmannsretten finner det klart at anken ikke vil føre fram. Slik nekting kan begrenses til enkelte krav eller enkelte ankegrunner.

Anke framsettes ved skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Selvprosederende parter kan inngi anke muntlig ved personlig oppmøte i tingretten. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater inngir muntlig anke.

I ankeerklæringen skal det særlig påpekes hva som bestrides i den avgjørelsen som ankes, og hva som i tilfelle er ny faktisk eller rettslig begrunnelse eller nye bevis.

Ankeerklæringen skal angi:

- ankeinstansen
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hvilken avgjørelse som ankes
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det krav ankesaken gjelder, og en påstand som angir det resultatet den ankende parten krever
- de feilene som gjøres gjeldende ved den avgjørelsen som ankes
- den faktiske og rettslige begrunnelse for at det foreligger feil
- de bevisene som vil bli ført
- grunnlaget for at retten kan behandle anken dersom det har vært tvil om det
- den ankende parts syn på den videre behandlingen av anken

Anke over dom avgjøres normalt ved dom etter muntlig forhandling i lagmannsretten. Ankebehandlingen skal konsentreres om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet og tvilsomme når saken står for lagmannsretten.

Anke til lagmannsretten over kjennelser og beslutninger i tingretten

Som hovedregel kan en *kjennelse* ankes på grunn av feil i bevisbedømmelsen, rettsanvendelsen eller saksbehandlingen. Men dersom kjennelsen gjelder en saksbehandlingsavgjørelse som etter loven skal treffes etter et skjønn over hensiktsmessig og forsvarlig behandling, kan avgjørelsen for den skjønnsmessige avveiningen bare angripes på det grunnlaget at avgjørelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan bare ankes på det grunnlaget at retten har bygd på en uriktig generell lovforståelse av hvilke avgjørelser retten kan treffe etter den anvendte bestemmelsen, eller på at avgjørelsen er åpenbart uforsvarlig eller urimelig.

Kravene til innholdet i ankeerklæringen er som hovedregel som for anke over dommer.

Etter at tingretten har avgjort saken ved dom, kan tingrettens avgjørelser over saksbehandlingen ikke ankes særskilt. I et slikt tilfelle kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Anke over kjennelser og beslutninger settes fram for den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anke over kjennelser og beslutninger avgjøres normalt ved kjennelse etter ren skriftlig behandling i lagmannsretten.

Anke til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Slikt samtykke skal bare gis når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. – Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta til behandling anker over *kjennelser og beslutninger* dersom de ikke reiser spørsmål av betydning utenfor den foreliggende saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller den i det vesentlige reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelse og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.